

Ufødte babyer gråter ikke.

Morsfølelser

«JEG MISTET DET.» I flere dager har jeg forsøkt å få tak i venninnen min på telefonen, men bare fått kontakt med telefonsvareren. Jeg er i utlandet, mange hundre mil hjemmefra, med en ubehagelig følelse. Endelig ringer hun tilbake. Det blir en trist samtale. Hun har mistet barnet, for tredje gang. Med lav stemme forteller hun hva som skjedde denne gangen, om følelsen av at noe ikke var som det skulle, om redselen, om de andre jentene på venterommet, de med forventningsfulle smil og levende mage, om omtenk-somme sykepleiere og en lege som er klønete med ord. Jeg føler meg også som ei kløne med ord akkurat nå.

HVOR MANGE graviditeter som ikke ender med fødsel, vet ingen eksakt. Naturlig nok, ettersom langt fra alle svangerskap er intenderte, og mange avbrytes før de er registrert av noen, kanskje ikke engang av mor. Totalt regner ekspertene med at så mange som halvparten av alle påbegynte svangerskap ender med spontanabort. Av dem som har vært gravide i mellom sju uker og tolv uker, ender mellom 10 og 20 prosent, eller 5600–12000, i såkalt klinisk registrert spontanabort. For mange er dette en engangshendelse, men en til to prosent opplever habituell abort, som betyr minst tre aborter etter hverandre med samme partner. I 2002 opplevde ifølge Norsk Fødselsstatistikk 212 kvinner å miste barnet de ventet mellom 12. og 21. uke. Til sammen ble det registrert 488 såkalte dødfødsler, som på statistikernes språk betyr at barnet ikke kom levende til verden etter uke 12.

Ingen av disse opplevelsene er like, men svært mange blir berørt. Hvis hvert barn har fire pårørende, snakker vi om at ganske mange mennesker hvert år mister et lite menneske, et menneske som allerede lever i bevisstheden, som kanskje har fått tildelt eget rom eller en skuff med små klær i en kommode, som regnes med til neste sommerferie og er med i fram-tidsdrømmer. Mens mange kvinner før prevensjons-tid kunne oppleve det å abortere som en lettelse, er situasjonen en annen i vår tid.

I BOKA «Oppdrag: Mamma, pappa» som kom i fjor høst, beskrives ufrivillig abort som et av våre siste tabuer. Det kan virke som om bokas bidragsytere har et poeng. For noen uker siden fikk jeg en mail fra to kvinner. Den ene kunne fortelle om sin lille Emilie som ikke overlevde møtet med verden, men som forlot den i en liten kiste. Den andre har bare et minne om en hvit pappeske som blir ført til kremering. De to er blitt kjent gjennom sine opplevelser. Bekjentskapet har forløst mange ubearbejdede følelser – og har ført til et ønske om å gjøre noe for at alle dem som opplever det samme, skal slippe å være alene med sorgen: «Vårt prosjekt er å prøve å gi et bidrag som kan gi litt lindring. For sorgens mørke halvsøster er ensomheten; en tror at en er helt alene om å føle på en bestemt måte,» skriver Kjersti og Jane. De er i gang med å skrive ei bok om emnet, og i disse dager åpner de nettstedet barnetsomikkeble.no.

DE SISTE 35 åra har den viktige diskusjonen om retten til selvbestemt abort foregått kontinuerlig, med større

og mindre kraft og engasjement. Den siste tida er det spørsmålet om retten bør utvides fra 12 til 16 uker som har vært i fokus. Det er en viktig debatt. Rundt de ufrivillige abortene er det taust. Vi snakker om «naturens gang», «livets uransakelige veier», «en mening med alt» – eller rett og slett «shit happens», som en kvinne ifølge «Oppdrag: Mamma, pappa» opplever at fastlegen sier når spontanaborten er et faktum. Hvorfor bryr vi oss ikke om å gå dypere i dette? Ok, så kan et slikt svangerskapsavbrudd defineres som naturens eller livets gang, enten det skjer tidlig i graviditeten og ender med en utskrapning, eller seint, slik at det døde barnet må fødes. Men gir det grunn til å forbigå i stillhet?

DE TO KVINNENE bak bok- og nettprosjektet «Barnet som ikke ble» er overbevist om at oppmerksomhet om temaet vil gjøre sorgen lettere å bære for alle de mammaene og pappaene, søsknene og besteforeldrene som har mistet minstemann. Det er venninnen min og samboeren hennes også. Som venninnen min sier: «Sånn det er i dag, tror jeg faktisk du har bedre mulighet til å få snakket og bearbejdet vanskelige følelser ved selvbestemt abort. Da er jo legen så opptatt av å overtale deg til å få barnet.» Deres tre perioder med håp og forventninger som til slutt endte i skuffelse, ligger litt tilbake i tid nå, men fortsatt hender det at vi snakker om hvordan de opplevde denne tida. I går på telefonen gjorde vi det igjen.

Det vil si; hun hvisket, for ikke å vekke Oskar på seks måneder som sov i samme rom. ●

ronnaug.jarlsbo@dagbladet.no